

Glosa 3/2024

Autorzy / Tytuły / Abstrakty / Metadane / PL

dr Paweł Popardowski

Autor jest specjalistą ds. orzecznictwa w Izbie Cywilnej Sądu Najwyższego w Warszawie (ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7133-5391>).

Odniesienia do problematyki spółek handlowych w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego

Odwołując się do najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego, można wskazać kilka interesujących wypowiedzi związanych z wykładnią przepisów Kodeksu spółek handlowych. Przyjmowane przez Sąd Najwyższy rozstrzygnięcia oraz argumenty przywoływane dla potrzeb ich uzasadnienia – poza odniesieniami o charakterze dogmatycznym – wyróżnia także istotne oddziaływanie na praktykę funkcjonowania spółek handlowych w obrocie gospodarczym. Stąd też za właściwe uznano omówienie najnowszej judykatury Sądu Najwyższego w sprawach dotyczących spółek handlowych w ramach przeglądów orzecznictwa publikowanych w kwartalniku „Glosa”. W niniejszym przeglądzie zostały poddane analizie cztery wyroki Sądu Najwyższego zapadłe w 2023 r. i 2024 r., które dotyczą zagadnień problemowych ze sfery prawa spółek handlowych: reprezentacji spółki z o.o. w sporze lub przy zawieraniu umów z członkiem jej zarządu (art. 210 k.s.h.); wymagalności roszczenia odszkodowawczego wierzyciela spółki, które kierowane jest do członka zarządu na podstawie art. 299 § 1 k.s.h.; aktualizacji obowiązku złożenia do depozytu sądowego odpowiednich kwot pieniężnych celem zabezpieczenia lub spłaty wierzytelności spornych istniejących w okresie prowadzenia likwidacji spółki akcyjnej (art. 473 k.s.h.).

Słowa kluczowe: orzecznictwo Sądu Najwyższego, spółki prawa handlowego, reprezentacja spółki kapitałowej, postępowanie likwidacyjne, depozyt sądowy

Bibliografia /

Czepita S., Kuniewicz Z., Cywilne prawo – pełnomocnictwo – uchwała wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o sprzedaży nieruchomości członkowi jej zarządu i o udzielenie pełnomocnictwa do tej czynności innemu członkowi tego zarządu. Glosa do wyroku SN z 15 września 2012 r., II CSK 217/11, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2013/9.

Grygiel J., Do pełnomocnictwa udzielonego na podstawie art. 210 § 1 k.s.h. nie mają zastosowania przepisy kodeksu cywilnego o pełnomocnictwie. Glosa do wyroku SN z 15 czerwca 2012 r., II CSK 217/11, „Państwo i Prawo” 2014/5.

Jara Z. [w:] Kodeks spółek handlowych. Komentarz, red. Z. Jara, Warszawa 2018.

Kidyba A., Kodeks spółek handlowych. Komentarz, t. 1, Komentarz do art. 1–300 k.s.h., Warszawa 2010.

Kidyba A., Komentarz aktualizowany do art. 301–633 Kodeksu spółek handlowych, LEX 2024.

Kwaśnicki R.L., „Specjalne” zasady reprezentacji spółek handlowych posiadających zarząd, „Prawo Spółek” 2004/3.

Marszałkowska-Krześ A. [w:] J. Jacyszyn, S. Krześ, A. Marszałkowska-Krześ, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2001.

Naworski J.P. [w:] Kodeks spółek handlowych. Komentarz. Tytuł III. Spółki kapitałowe. Dział I. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, t. 2, red. T. Siemiątkowski, R. Potrzeszcz, Warszawa 2011.

Naworski J.P., Forma pełnomocnictwa udzielonego przez zgromadzenie wspólników na podstawie art. 210 § 1 k.s.h. do zawarcia z członkiem zarządu umowy przenoszącej własność nieruchomości, „Glosa” 2013/3.

Nowacki A., Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, t. 1, Komentarz. Art. 151–226 KSH, Warszawa 2018.

Pabis R. [w:] J. Bieniak i in., Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2017.

Popardowski P., Reprezentacja spółek kapitałowych w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, „Glosa” 2013/1.

Popiołek W. [w:] Kodeks spółek handlowych. Komentarz, red. J.A. Strzępka, Warszawa 2015.

Rodzinkiewicz M., Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Warszawa 2014.

Rodzinkiewicz M. [w:] Kodeks spółek handlowych, t. 3B, Spółka akcyjna. Komentarz. Art. 393–490, red. A. Opalski, Warszawa 2016.

Strzępka J.A., Zielińska E. [w:] Kodeks spółek handlowych. Komentarz, red. J.A. Strzępka, Warszawa 2015.

Szumański A. [w:] S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, t. 2, Warszawa 2005.

Terc A. [w:] Kodeks spółek handlowych. Komentarz, red. Z. Jara, Warszawa 2018.

dr hab. Andrzej Szlęzak

Autor jest profesorem Uniwersytetu SWPS w Warszawie oraz of counselem w kancelarii Sołtysiński, Kawecki & Szlęzak

(ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4281-2966>).

Częściowa nieważność czynności prawnej i umowa gwarancyjna – glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 17.09.2021 r., V CSKP 166/21

Glosa omawia orzeczenie Sądu Najwyższego dotyczące dwóch kwestii: skutków częściowej nieważności wielostronnej umowy, w której prawa i obowiązki jednej ze stron okazały się w całości nieważne z uwagi na jej wadliwą reprezentację, gdy umowa mogłaby nadal wiązać

pozostałe strony, oraz opisanej w wyroku koncepcji umowy gwarancyjnej i jej zastosowania do stanu faktycznego rozstrzyganej sprawy. Autor podziela pogląd Sądu Najwyższego co do pierwszej kwestii, tj. co do możliwości zastosowania w takim przypadku art. 58 § 3 k.c., krytycznie natomiast odnosi się do poglądów Sądu Najwyższego w przedmiocie przedstawionej w orzeczeniu koncepcji umowy gwarancyjnej i zasadności jej zastosowania w takim ujęciu do rozstrzygnięcia sprawy.

Słowa kluczowe: prawo cywilne, zobowiązania, umowa gwarancyjna, częściowa nieważność czynności prawnej

Bibliografia /

Bączyk M., Problem stosowania art. 58 § 3 k.c. do czynności wielostronnych. Umowa gwarancyjna. Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 17.09.2021 r., V CSKP 166/21, „Przełąd Sądowy” 2022/9.

Jastrzębski J., Klauzule indemnifikacyjne w prawie polskim , „Przełąd Prawa Handlowego” 2017/6.

Łętowska E., Osajda K. [w:] System Prawa Prywatnego, red. Z. Radwański, t. 5, Prawo zobowiązań – część ogólna, red. K. Osajda, Warszawa 2013.

Machnikowski P. [w:] System Prawa Prywatnego, red. Z. Radwański, t. 5, Prawo zobowiązań – część ogólna, red. K. Osajda, Warszawa 2020.

Osajda K. [w:] System Prawa Prywatnego, red. Z. Radwański, t. 5, Prawo zobowiązań – część ogólna, red. K. Osajda, Warszawa 2020.

Pyziak-Szafnicka M. [w:] System Prawa Prywatnego, red. Z. Radwański, t. 1, Prawo cywilne – część ogólna, red. M. Safjan, Warszawa 2012.

Szlęzak A., Kodeksowe umowy gwarancyjne z udziałem osoby trzeciej (art. 391 i 392 KC), Warszawa 2021.

Szlęzak A., O klauzulach indemnifikacyjnych, representations and warranties i instytucjach pokrewnych w prawie polskim, „Przełąd Prawa Handlowego” 2017/11.

Szlęzak A., O umownej odpowiedzialności gwarancyjnej „na zasadzie ryzyka” – słów kilka [w:] Rozprawy z prawa prywatnego. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi Wojciechowi Popiołkowi, red. M. Pazdan, M. Jagielska, E. Rott-Pietrzyk, M. Szpunar, Warszawa 2017.

Szlęzak A., Umowa (klauzula) gwarancyjna a umowa (klauzula) indemnizacyjna, „Przełąd Prawa Handlowego” 2023/4.

dr Paweł Mazur

Autor jest adiunktem na Wydziale Prawa Uniwersytetu SWPS oraz adwokatem w Warszawie (ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0398-3941>).

Charakterystyka umowy gwarancyjnej – glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 17.09.2021 r., V CSKP 166/21

W glosowanym orzeczeniu Sąd Najwyższy podjął próbę stworzenia ogólnej definicji umów gwarancyjnych. Dotychczas podobne próby podejmowała doktryna, w której wskazywano, że umowa gwarancyjna to umowa, przez którą dłużnik (gwarant) zobowiązuje się – na wypadek wystąpienia lub niewystąpienia określonych okoliczności (ryzyko gwarancyjne) – do spełnienia określonego świadczenia na rzecz wierzyciela (beneficjenta gwarancji), w celu ochrony interesu, jaki beneficjent gwarancji wiąże z ryzykiem gwarancyjnym. Ustalenia Sądu Najwyższego są zgodne z ustaleniami nauki prawa i świadczą o ukształtowaniu się stabilnej linii orzeczniczej, odnoszącej się do swobody zawierania umów gwarancyjnych innych niż te wyraźnie uregulowane w przepisach ustawowych. Glosowany wyrok zasługuje na komentarz ze względu na znaczenie teoretyczne niektórych argumentów podnoszonych w jego uzasadnieniu oraz z uwagi na fakt, że jest to jeden z nielicznych w orzecznictwie Sądu Najwyższego przykładów rozstrzygnięcia sporu dotyczącego transakcji z zakresu fuzji i przejęć.

Słowa kluczowe: umowy gwarancyjne, fuzje, przejęcia, swoboda umów, ryzyko gwarancyjne

Bibliografia /

Bączyk M., Problem stosowania art. 58 § 3 k.c. do czynności prawnych wielostronnych. Umowa gwarancyjna. Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 17.09.2021 r., V CSKP 166/21, „Przegląd Sądowy” 2022/9.

Brzozowski A., Treść umowy [w:] System Prawa Prywatnego, t. 5, Prawo zobowiązań – część ogólna, red. K. Osajda, Warszawa 2020.

Drapała P., Kara umowna na wypadek odstąpienia od umowy (w ujęciu dogmatycznym), „Państwo i Prawo” 2022/7.

Jastrzębski J., Klauzula gwarancyjna w umowie przedwstępnej. Glosa do wyroku SN z dnia 6 marca 2015 r., III CSK 155/14, „Glosa” 2017/2.

Jastrzębski J., „Sandbagging” and the Distinction Between Warranty Clauses and Contractual Indemnities, „UC Davis Business Law Journal” 2019, t. 19.

Jastrzębski J., Umowa gwarancyjna, Warszawa 2021.

Jastrzębski J., Zarzut gry lub zakładu w prawie umów [w:] Ochrona strony słabszej stosunku prawnego. Księga jubileuszowa ofiarowana Profesorowi Adamowi Zielińskiemu, red. M. Boratyńska, Warszawa 2015.

Krajewski M., Zakres swobody kształtowania umów gwarancyjnych [w:] Prawo kontraktów, red. Z. Kuniewicz, D. Sokołowska, Warszawa 2017.

Łętowska E., Umowa o świadczenie przez osobę trzecią, Warszawa 1970.

Mazur P., Miarkowanie zryczałtowanego świadczenia gwarancyjnego – glosa – V CSK 295/20, „Monitor Prawniczy” 2022/6.

Mazur P., Umowy sprzedaży udziałów lub akcji (share purchase agreement) [w:] A. Szlęzak, P. Mazur, Wybrane umowy w transakcjach mergers & acquisitions (share deals) w świetle KC i KSH, Warszawa 2022.

Spyra M., Umowy dotyczące przedsiębiorstwa [w:] System Prawa Handlowego, t. 5A, Prawo umów handlowych, red. M. Stec, Warszawa 2020.

Szlęzak A., Czy umowy gwarancyjne są potrzebne? (zastrzeżenie kary umownej a umowa gwarancyjna – polemicznie), „Państwo i Prawo” 2023/7.

Szlęzak A., Klauzula zastrzegająca karę umowną a klauzula (umowa) gwarancyjna, „Przegląd Prawa Handlowego” 2022/2.

Szlęzak A., Kodeksowe umowy gwarancyjne z udziałem osoby trzeciej (art. 391 i 392 KC), Warszawa 2021.

Szlęzak A., Umowa wspólników (shareholders’ agreement; SHA) [w:] A. Szlęzak, P. Mazur, Wybrane umowy w transakcjach mergers & acquisitions (share deals) w świetle KC i KSH, Warszawa 2022.

dr Piotr Plesiński

Autor jest adwokatem w Warszawie, Senior Counsel w kancelarii Sołtysiński, Kawecki & Szlęzak

(ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4190-8491>).

Dopuszczalność powoływania członka zarządu na pełnomocnika z art. 210 § 1 k.s.h. – glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 22.02.2023 r., II CSKP 785/22

Glosa dotyczy problematyki reprezentacji spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przez członka zarządu powołanego przez zgromadzenie wspólników na pełnomocnika spółki w świetle wyroku Sądu Najwyższego z 22.02.2023 r., II CSKP 785/22. Autor przychyła się do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego w glosowanym wyroku, zgodnie z którym udzielenie takiego pełnomocnictwa należy uznać za dopuszczalne. W ocenie autora za stanowiskiem takim przemawia brak zawężania w art. 210 § 1 k.s.h. katalogu osób, którym może zostać udzielone pełnomocnictwo, wyjątkowy charakter przepisu oraz – co szczególnie istotne – ograniczenie ryzyka konfliktu interesów poprzez każdorazową możliwość rozpatrzenia takiej umowy przez wspólników. W glosie autor analizuje również problematykę podejmowania takiej uchwały w trybie pisemnym (a nie na zgromadzeniu wspólników) oraz kwestię dopuszczalności udzielania pełnomocnictwa rodzajowego.

Słowa kluczowe: spółki kapitałowe, pełnomocnictwo, reprezentacja spółek kapitałowych, zawieranie umów „z samym sobą”, zawieranie umów z członkiem zarządu

Bibliografia /

Baszczyk M., Reprezentacja spółki z o.o. w umowie z członkiem zarządu – kilka uwag na tle art. 210 § 1 k.s.h., „Przegląd Prawa Handlowego” 2020/3.

Czaińska M.A., Urbaniak A., Pełnomocnictwo udzielone osobie powołanej przez wspólników spółki z o.o. do zawierania umów z członkiem zarządu spółki [w:] Prawo spółek w orzecznictwie Sądu Najwyższego (2019–2021) – okiem praktyków, red. K.L. Kwaśnicki, P. Letolc, „Monitor Prawniczy” – dodatek 2023/1.

Jara Z. [w:] Kodeks spółek handlowych. Komentarz, red. Z. Jara, Legalis 2023.

Kidyba A. [w:] M. Dumkiewicz, A. Kidyba, Komentarz aktualizowany do art. 1–300 Kodeksu spółek handlowych, LEX 2023.

Kuniewicz Z., Wybrane zagadnienia dotyczące pełnomocnictwa do reprezentowania spółki kapitałowej w umowach z członkami zarządu, „Rejent” 2006/7–8.

Kwaśnicki R.L., Członek zarządu spółki jako jej pełnomocnik albo prokurent, „Prawo Spółek” 2004/9.

Litwińska-Werner M., Kodeks spółek handlowych. Komentarz, LEX 2007.

Naworski J.P. [w:] Kodeks spółek handlowych. Komentarz, t. 2, Tytuł III. Spółki kapitałowe. Dział I. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, red. R. Potrzeszcz, T. Siemiątkowski, LEX 2011.

Nowacki A., Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, t. 1, Komentarz. Art. 151–226 KSH, Legalis 2018.

Opalski A. [w:] Kodeks spółek handlowych, t. 2A, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz. Art. 151–226, Legalis 2018.

Pabis R. [w:] J. Bieniak i in., Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Legalis 2022.

Rodzyńkiewicz M., Kodeks spółek handlowych. Komentarz, LEX 2018.

Strzępka J.A., Zielińska E. [w:] Kodeks spółek handlowych. Komentarz, red. J.A. Strzępka, Legalis 2015.

Szumański A. [w:] Kodeks spółek handlowych, t. 2, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz do artykułów 151–300, red. S. Sołtysiński, Legalis 2014.

Śliwa Ł., Dopuszczalność sędziowskiej oceny nienaruszalności interesów spółki jako warunek skutecznego ustanowienia członka zarządu pełnomocnikiem w trybie art. 210 § 1 k.s.h. Głosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 8 sierpnia 2018 r., III AUa 98/18, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2021/5.

Wajda D., Tymczyszyn P., Dopuszczalność ustanowienia członka zarządu pełnomocnikiem do zawarcia umowy między spółką a członkiem zarządu oraz w sporze między spółką a członkiem zarządu, „Monitor Prawa Handlowego” 2020/4.

dr Karolina Ochocińska

Autorka jest radczynią prawną

(ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7003-7488>).

Uznanie czynności prawnej za bezskuteczną względem masy upadłości – glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 20.02.2023 r., II CSKP 307/22

Ochrona wierzyciela przed krzywdzącymi czynnościami prawnymi dłużnika jest rozwiązaniem nie do przeceniania z punktu widzenia uczestników obrotu prawnego. Jednak mimo wieloletniej obecności instytucji akcji pauliańskiej w przepisach Kodeksu cywilnego i Prawa upadłościowego nadal występują problemy dotyczące jej zastosowania w praktyce. Przykładów wątpliwości interpretacyjnych dostarcza stan faktyczny będący przedmiotem rozstrzygnięcia w glosowanym wyroku. Począwszy od podstawowych dla uznania czynności prawnej za bezskuteczną kwestii, takich jak wpływ obciążenia przedmiotu zaskarżonej czynności prawnej hipoteką na ocenę przesłanek niezbędnych do wykazania w procesie pauliańskim, przez zagadnienia proceduralne związane ze zmianą żądania pozwu przez syndyka, skończywszy na problemie ochrony pauliańskiej wierzycieli przyszłych.

Słowa kluczowe: skarga pauliańska, postępowanie upadłościowe, hipoteka, zmiana żądania pozwu, przyszli wierzyciele

Bibliografia /

Adamus R., Prawo upadłościowe. Komentarz, Legalis 2016.

Allerhand M., Kurzępa B., Prawo upadłościowe. Komentarz, orzecznictwo, Bielsko-Biała 1999.

Broniewicz W., Stanowisko syndyka upadłości w procesach z jego udziałem, „Państwo i Prawo” 1993/2.

Haładyj K. [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, t. 3A, Zobowiązania. Część ogólna, red. K. Osajda, Warszawa 2017.

Janiak A. [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, t. 3, Zobowiązania – część ogólna, red. A. Kidyba, Warszawa 2014.

Naczyńska J. [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, t. 3, Zobowiązania. Część ogólna (art. 353–534), red. M. Fras, M. Habdas, LEX 2018.

Nazaruk P. [w:] Kodeks cywilny. Komentarz aktualizowany, red. J. Ciszewski, P. Nazaruk, LEX 2023.

Pietrzyk M., Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 2022 r., III CZP 32/22 (częściowo krytyczna), „Przegląd Prawa Egzekucyjnego” 2022/8.

Pyziak-Szafnicka M., Wilejczyk M. [w:] System Prawa Prywatnego, t. 6, Prawo zobowiązań – część ogólna, red. A. Olejniczak, Warszawa 2018.

Sychowicz M. [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, t. 3, Zobowiązania. Część ogólna, red. J. Gudowski, Warszawa 2018.

Szczepański Ł., Skarga pauliańska wierzyciela przyszłego, „Studia Prawa Prywatnego” 2018/3.

Szolc-Nartowski B. [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, red. M. Balwicka-Szczyrba, A. Sylwestrzak, LEX 2022.

Wolak G. [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, red. M. Załucki, Legalis 2023.

Zieliński A., Flaga-Gieruszyńska K. [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz, red. A. Zieliński, K. Flaga-Gieruszyńska, Legalis 2022.

Zimmerman P., Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz, Legalis 2022.

Zimmerman P. [w:] System Prawa Handlowego, t. 6, Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe, red. A. Hrycaj, A. Jakubecki, A. Witosz, Warszawa 2020.

Tobiasz Nowakowski

Autor jest doktorantem w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu Łódzkiego (ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0821-6901>).

Aspekty intertemporalne art. 4462 k.c. – glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 25.04.2023 r., II CSKP 574/22

W komentowanym orzeczeniu Sąd Najwyższy rozstrzygał problem odpowiedzialności ubezpieczyciela za szkodę powstałą sprzed dnia wejścia w życie art. 4462 k.c. Nadanie przez ustawodawcę normie prawnej mocy wstecznej wywołuje liczne spory w doktrynie i orzecznictwie w kontekście jej zgodności z Konstytucją. Skład orzekający uznał, że odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkody powstałe przed wejściem w życie art. 4462 k.c. ogranicza się wyłącznie do stanów faktycznych, w których ubezpieczyciel znał z góry wysokość sumy gwarancyjnej, ponieważ tylko wówczas mógł on ją uwzględnić przy kalkulowaniu składki. Autor podaje w wątpliwość stanowisko Sądu Najwyższego, wskazując na brak podstaw prawnych do przyjęcia interpretacji zaprezentowanej w komentowanym orzeczeniu.

Słowa kluczowe: więź rodzinna, odpowiedzialność odszkodowawcza ubezpieczyciela, szkoda niemajątkowa, dobra osobiste

Bibliografia /

Bosek L., Odpowiedzialność cywilna na podstawie art. 4462 k.c. – uwagi wstępne na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego, „Głos Prawa. Przegląd Prawniczy Allerhanda” 2021/24.

Bosek L., W sprawie kwalifikacji więzi rodzinnej jako dobra osobistego (uwagi krytyczne na tle aktualnego orzecznictwa Sądu Najwyższego, „Forum Prawnicze” 2015/3.

Ciemiński M., Odszkodowanie za szkodę niemajątkową w ramach odpowiedzialności ex contractu, Warszawa 2015.

Kaliński M., Ograniczenie indemnizacji do bezpośrednio poszkodowanych – w związku z nowelizacją art. 446 Kodeksu cywilnego, „Przełąd Sądowy” 2014/3.

Królikowska K., Ochrona więzi emocjonalnych między osobami bliskimi na podstawie przepisów o ochronie dóbr osobistych [w:] Aksjologia prawa cywilnego i cywilnoprawna ochrona dóbr, red. J. Pisuliński, J. Zawadzka, Warszawa 2020.

Lackoroński B., Aspekty intertemporalne wprowadzenia art. 4462 k.c., „Przełąd Sądowy” 2022/9.

Mularski K., Kłaczak P. [w:] Kodeks cywilny, t. 2, Komentarz. Art. 353–626, red. M. Gutowski, Warszawa 2022.

Nowakowski T., Prawo najbliższych członków rodziny poszkodowanego do zadośćuczynienia pieniężnego za zerwanie więzi rodzinnej – wątpliwości dotyczące nowelizacji art. 4462 k.c., „Przełąd Sądowy” 2023/1.

Radwański Z., Roszczenie o zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej na rzecz Czerwonego Krzyża w razie umyślnego naruszenia dóbr osobistych, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1968/3.

Zieliński M.J., Kwalifikacja więzi rodzinnej jako dobra osobistego a relacja art. 446 § 4 k.c. do art. 448 k.c. [w:] Zadośćuczynienie na rzecz poszkodowanego w wypadku komunikacyjnym i na rzecz osób najbliższych, „Studia i Analizy Sądu Najwyższego. Materiały Naukowe” 2017, t. 5.

Tomasz Kolanowski

Autor jest sędzią Naczelnego Sądu Administracyjnego

(ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0439-4241>).

Podatek od sprzedaży detalicznej w gastronomii – wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 12.03.2024 r., I FSK 1840/23

Przedmiot sporu niniejszej sprawy stanowi kwalifikacja prawna sprzedaży konsumenckiej posiłków i napojów dokonywana w formach wskazanych we wniosku strony o wydanie interpretacji indywidualnej, jako dostawy towarów, o której mowa w art. 3 pkt 5 i 6 ustawy z 6.07.2016 r. o podatku od sprzedaży detalicznej, czy też jako świadczenie usług, które nie podlega unormowaniom tej ustawy, a tym samym, czy skarżąca z tytułu tej sprzedaży jest podatnikiem podatku od sprzedaży detalicznej. Naczelny Sąd Administracyjny uznał, że sprzedaż posiłków i napojów w lokalach gastronomicznych (dine-in), w strefach gastronomicznych food court czy w lokalach realizujących sprzedaż przy wykorzystaniu „okienka”, stanowi usługę o charakterze gastronomicznym, a nie zbywanie towarów, i to niezależnie od tego, czy klient po zakupie dokonuje spożycia posiłku w lokalu (strefie gastronomicznej), czy poza nim.

Słowa kluczowe: podatek od sprzedaży detalicznej, sprzedaż towaru, usługa gastronomiczna, świadczenie usług, wykładnia prawa podatkowego

dr hab. Paweł Szczęśniak

Autor jest adiunktem w Katedrze Prawa Finansowego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

(ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9017-3444>).

Dominika Gorczyca

Autorka jest absolwentką studiów prawniczych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

(ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-6659-9054>).

Udział w autorstwie tekstu:

Paweł Szczęśniak – 50%

Dominika Gorczyca – 50%

Skutki podatkowe przymusowego umorzenia obligacji banku w restrukturyzacji – glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 14.09.2022 r., II FSK 402/22

W glosowanym wyroku Naczelny Sąd Administracyjny orzekł o konsekwencjach podatkowych umorzenia obligacji emitowanych przez bank, który został poddany przymusowej restrukturyzacji. Naczelny Sąd Administracyjny słusznie przyjął, że przymusowe umorzenie obligacji nie jest czynnością przysparzającą. Czynność ta jest więc neutralna podatkowo. W konsekwencji obligatariusz ani nie uzyskuje przychodu podatkowego, ani nie jest uprawniony do kwalifikowania wydatków jako kosztów uzyskania przychodu w świetle przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Słowa kluczowe: przymusowa restrukturyzacja, umorzenie obligacji, koszt uzyskania przychodu, odpłatność, przychód podatkowy, analogia extra legem

Bibliografia /

Cień K., Podatek dochodowy od osób fizycznych [w:] Prawo finansowe, red. A. Hanusz, Warszawa 2022.

Klein A., Elementy zobowiązaniowego stosunku prawnego, Wrocław 2005.

Kosiarski M., Zakres stosowania analogii legis w prawie administracyjnym, cz. 1, „Kwartalnik Prawa Publicznego” 2003/1.

Koszowski M., O lukach w prawie rzadko spotykanych słów kilka, „Archiwum Filozofii Prawa i Filozofii Społecznej” 2013/1.

Nowacki J., Analogia legis, Warszawa 1966.

Oleksy M., Glosa do orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego z 5 kwietnia 2016 r., sygn. II FSK 462/14, „Studia Iuridica Toruniensia” 2020, t. 26.

Pogoński M., Zakres kosztów uzyskania przychodów w związku z odpłatnym zbyciem papierów wartościowych, „Monitor Podatkowy” 2015/7.

Radwański Z., Olejniczak A., Grykiel J., Rodzaje czynności prawnych [w:] System Prawa Prywatnego, t. 2, Prawo cywilne – część ogólna, red. Z. Radwański, A. Olejniczak, Warszawa 2019.

Radzikowski K., Analogia w prawie podatkowym, „Przegląd Podatkowy” 2007/4.

Słupczewski M., Rozumowanie per analogiam w prawie podatkowym, Warszawa 2023.

Sójka T., Realizacja zobowiązań z obligacji [w:] System Prawa Handlowego, t. 4, Prawo instrumentów finansowych, red. M. Stec, Warszawa 2016.

Szczeńiak P., Środki przymusowej restrukturyzacji banku, Warszawa 2018.

Węgrzynowski Ł., Ekwiwalentność świadczeń w umowie wzajemnej, Warszawa 2011.

Wolter A., Ignatowicz J., Stefaniuk K., Prawo cywilne. Zarys części ogólnej, Warszawa 2001.

Żurawik A., Wykłady w prawie gospodarczym, Warszawa 2021.

dr Łukasz Pajor

Autor jest adiunktem w Katedrze Prawa Finansowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego

(ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7814-9727>).

Dopuszczalność orzeczenia o odpowiedzialności byłego wspólnika spółki osobowej za odsetki od zaległości podatkowej naliczone po ustaniu bytu prawnego podatnika – glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 27.07.2023 r., III FSK 440/22

W glosie poddano analizie wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego, w którym wskazano na brak dopuszczalności orzeczenia o odpowiedzialności wspólnika rozwiązanej spółki cywilnej za odsetki naliczone po dacie ustania bytu prawnego podatnika. O ile należy uznać trafność głównej tezy rozstrzygnięcia, o tyle nie można zgodzić się z całością argumentacji zaprezentowanej przez sąd. Za trafnością rozstrzygnięcia przemawiają również inne, niewysłowione bezpośrednio w treści uzasadnienia, argumenty.

Słowa kluczowe: spółka osobowa, odpowiedzialność podatkowa, odpowiedzialność osób trzecich, Ordynacja podatkowa

Bibliografia /

Babiarz S. [w:] S. Babiarz i in., Ordynacja podatkowa. Komentarz, Warszawa 2019.

Brzeziński B., Kalinowski M., Olesińska A., Umorzenie zaległości podatkowej na wniosek osoby trzeciej, „Przegląd Podatkowy” 2004/2.

Etel L. [w:] Ordynacja podatkowa. Komentarz, t. 1, Zobowiązania podatkowe, red. L. Etel, Warszawa 2022.

Mastalski R. [w:] B. Adamiak, J. Borkowski, P. Borszowski, R. Mastalski, J. Zubrzycki, Ordynacja podatkowa. Komentarz, Wrocław 2017.

Olesiak J., Odpowiedzialność członków zarządu spółek kapitałowych za ich zaległości podatkowe jako ciężar publiczny w świetle zasady proporcjonalności z art. 31 ust. 2 Konstytucji RP, Warszawa–Łódź 2020.

Olesiak J., Pajor Ł., Odpowiedzialność osób trzecich za odsetki od zaległości podatkowych a ogłoszenie upadłości podatnika. Glosa do wyroku NSA z dnia 15 kwietnia 2009 r., II FSK 60/08, „Gdańskie Studia Prawnicze – Przegląd Orzecznictwa” 2011/1.

Pajor Ł., Sytuacja prawna wspólnika spółki niemającej osobowości prawnej jako dłużnika podatkowego, Warszawa–Łódź 2020.

Ślifirczyk M., Wykonanie, niewykonanie i nienależyte wykonanie zobowiązania podatkowego, Warszawa 2018.

Tereszkiewicz P., Odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki jawnej, Warszawa 2008.

Wronkowska M., Sytuacje wyznaczone przez normy prawne [w:] A. Redelbach, S. Wronkowska, Z. Ziemiński, Zarys teorii państwa i prawa, Warszawa 1992.

prof. dr hab. Aleksander Lipiński

Autor jest profesorem na Wydziale Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie

(ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9947-0007>).

Kwalifikacja prawna opinii wójta (burmistrza, prezydenta miasta) o projekcie planu ruchu zakładu górniczego – glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 7.10.2021 r., II GSK 1207/2

Plan ruchu zakładu górniczego zatwierdza organ nadzoru górniczego, działając w drodze decyzji. Do wniosku o zatwierdzenie należy dołączyć m.in. opinię organu wykonawczego gminy (wójta, burmistrza, prezydenta miasta). W początkowym okresie obowiązywania Prawa geologicznego i górniczego z 2011 r. obowiązek jej uzyskania spoczywał na organie zatwierdzającym plan. W konsekwencji taka opinia podlegała wymaganiom art. 106 k.p.a.; miała ona formę zaskarżalnego (i podlegającego kontroli sądownoadministracyjnej) postanowienia organu gminy. Z dniem 1.01.2015 r. stan prawny w tym zakresie uległ zmianie. Obecnie opinię uzyskuje przedsiębiorca jeszcze przed wszczęciem postępowania administracyjnego, a dopiero po jej uzyskaniu przedkłada ją wraz z wnioskiem o zatwierdzenie planu ruchu. Naczelny Sąd Administracyjny trafnie przyjął, że w takiej sytuacji nie zachodzą przesłanki przewidziane w art. 106 k.p.a.

Słowa kluczowe: plan ruchu zakładu górniczego, miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, współdziałanie z organem samorządu terytorialnego

Bibliografia /

Schwarz H., Prawo geologiczne i górnicze. Komentarz, t. 2, Wrocław 2016.

Paweł Poznański

Autor jest doktorantem w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego, adwokatem w Kancelarii Zaborski Morysiński Adwokacka sp. p.

Obcojęzyczne elementy opisowe w znaku towarowym – glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 4.10.2022 r., II GSK 1014/22

Głosowany wyrok zakończył wieloletnie postępowanie dotyczące odmowy udzielenia prawa ochronnego na znak towarowy ICE Coffee. Postępowanie zgłoszeniowe oraz związane z nim postępowania sądownoadministracyjne koncentrowały się przede wszystkim wokół zagadnienia opisowości zgłoszonego oznaczenia oraz zastosowania art. 7 ust. 1 oraz art. 7a ust. 1 ustawy z 7.10.1999 r. o języku polskim przy rozpatrywaniu bezwzględnych podstaw odmowy rejestracji znaku towarowego. Komentowane orzeczenie jest drugim wyrokiem NSA w tej sprawie. Glosa zawiera częściowo aprobującą ocenę stanowiska NSA wyrażonego w wyroku z 4.10.2022 r., II GSK 1014/22, a jednocześnie wątpliwości dotyczące pierwszego wyroku z 4.11.2021 r., II GSK 1680/21.

Słowa kluczowe: skarga kasacyjna, znak towarowy, bezwzględne przeszkody rejestracji, opisowość znaku towarowego, ustawa o języku polskim

Bibliografia /

Czarnecki P., Ustawa o języku polskim. Komentarz, Warszawa 2014.

Fedorowicz H. [w:] Prawo własności przemysłowej. Komentarz, red. M. Kondrat, Warszawa 2021.

Gierszewski W., Kryteria oceny opisowości oznaczenia – glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 20.04.2021 r., II GSK 720/18, „Glosa” 2021/4.

Gierszewski W., Przeszkoda opisowości w praktyce udzielenia praw na znaki towarowe, Warszawa 2022.

Koczanowski J., Funkcje i ochrona prawna znaków towarowych, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z wynalazczości i ochrony własności intelektualnej” 1976, t. 436.

Mordwiłko-Osajda J., Znak towarowy. Bezwzględne przeszkody rejestracji, Warszawa 2009.

Niewęglowski A. [w:] Prawo własności przemysłowej. Komentarz, t. 8B, red. Ł. Żelechowski, Warszawa 2022.

Promińska U. [w:] E. Nowińska, U. Promińska, K. Szczepanowska-Kozłowska, Własność przemysłowa i jej ochrona, Warszawa 2014.

Szczepanowska-Kozłowska K. [w:] System Prawa Prywatnego, t. 14B, Prawo własności przemysłowej, red. R. Skubisz, Warszawa 2017.

Szczypkowska P. [w:] Znakowanie, prezentacja, reklama żywności. Komentarz do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011, red. A. Szymecka-Wesołowska, Warszawa 2018.

Trzebiatowski M. [w:] Prawo własności przemysłowej. Komentarz, red. J. Sieńczyło-Chlabicz, Warszawa 2020.

Włodarczyk W., Znaki towarowe opisowe w ustawie Prawo własności przemysłowej, „Wynalazczość i Ochrona Własności Intelektualnej” 2000/24.

Żelechowski Ł. [w:] Prawo własności przemysłowej. Komentarz, t. 8B, red. Ł. Żelechowski, Warszawa 2022.

Jan Jastrzębski

Autor jest absolwentem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego

(ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9391-3292>).

Publiczne udostępnienie obrazu całego produktu a powstanie częściowego wzoru niezarejestrowanego – glosa do wyroku Trybunału Sprawiedliwości z 28.10.2021 r., C-123/20, Ferrari SpA przeciwko Mansory Design & Holding GmbH i WH

W glosowanym orzeczeniu Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że publiczne udostępnienie wzoru całego produktu może, przy spełnieniu określonych warunków, prowadzić do publicznego udostępnienia wzoru dotyczącego części tego produktu. Omawiany wyrok ze względu na niewprowadzenie wymogu oddzielnego udostępniania wzorów częściowych niewątpliwie zwiększa atrakcyjność ochrony w ramach systemu niezarejestrowanych wzorów przemysłowych. Zarazem wprowadza jednak pewną niepewność do świata sztuki użytkowej, gdyż nie uwzględnia należycie specyfiki tego obszaru działalności twórczej, który w dużej mierze opiera się na naśladownictwie istniejących produktów. W ramach niniejszej glosy przeanalizowana została przede wszystkim poprawność stanowiska zajętego przez Trybunał Sprawiedliwości i związane z nim wątpliwości. Omówiona została także kwestia dotycząca zaakcentowanego przez Trybunał wymogu widoczności części produktu.

Słowa kluczowe: wzór przemysłowy, wzór wspólnotowy, niezarejestrowany wzór wspólnotowy, wzór częściowy, prawo własności przemysłowej, prawo własności intelektualnej, wzornictwo przemysłowe, sztuka użytkowa

Bibliografia /

Jastrzębski J., Sztuka użytkowa a wyłączenie ochrony ze względu na funkcjonalność techniczną w prawie autorskim – glosa do wyroku Trybunału Sprawiedliwości z 11.06.2020 r., C-833/18, SI, Brompton Bicycle Ltd przeciwko Chedech / Get2Get, „Glosa” 2022/3.

Poźniak-Niedzielska M., Sieńczyło-Chlabicz J., Europejskie prawo wzorów przemysłowych, Warszawa 2016.

Sieńczyło-Chłabicz J., Ochrona niezarejestrowanego wzoru wspólnotowego, „Europejski Przegląd Sądowy” 2008/2.

Szczepanowska-Kozłowska K., Pojęcie wzoru przemysłowego – między funkcjonalnością a estetyką, „Przegląd Prawa Handlowego” 2010/3.

Tischner A., „Częściowe” wzory niezarejestrowane – w poszukiwaniu przedmiotu ochrony nieformalnej, „Europejski Przegląd Sądowy” 2023/3.

Tischner A., Niezarejestrowany wzór wspólnotowy, „Przegląd Prawa Handlowego” 2006/7.

Tischner A., Sztuka użytkowa na bezdrożach prawa autorskiego – kilka uwag z perspektywy horyzontalnej, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace z Prawa Własności Intelektualnej” 2020/2.

Tischner A. [w:] System Prawa Prywatnego, t. 14B, Prawo własności przemysłowej, red. R. Skubisz, Warszawa 2012.

Wernicka K. [w:] Prawo własności przemysłowej. Komentarz, t. 8A, red. Ł. Żelechowski, Warszawa 2022.